

1:0 MWONGOZO WA KUTOA NA KUSAJILI HATI ZA HAKIMILKI YA KIMILA

1:1 UTANGULIZI:

Sheria ya Ardhi ya Vijiji (Sura ya 114) na Kanuni zake za 2001 zimetungwa ili kusimamia Ardhi ya Kijiji. Sheria na Kanuni hizi zimetoa masharti na taratibu mbalimbali zikiwemo za kuandaa na kusajili Hati za Hakimiliki ya Kimila, fungu la 25.

1:2 SIFA ZA HATI YA HAKIMILIKI YA KIMILA

1. Hati ya Hakimilki ya Kimila **inatolewa** na Halmashauri ya Kijiji kwa raia, kikundi cha raia au chombo kinachotambulika kisheria, chenye wajumbe au wabia ambao ni raia wa Tanzania.
2. Kwa mujibu wa sheria, mila na desturi za raia wa Tanzania, **ili mradi sheria na desturi hizo za kimila haziwabagui** wanawake, walemavu, watoto au kundi lolote katika jamii ya wanakijiji.
3. Ndani ya Ardhi ya Kijiji.
4. Ndani ya Ardhi ya Hifadhi baada ya mawasiliano na makubaliano na mamlaka ya hifadhi husika.
5. Kwa muda usio na kikomo kwa wanakijiji na muda maalumu kwa wasio wanakijiji.

Hati ya Hakimiliki ya Kimila **ina nguvu** sawa na Hatimiliki zinazotolewa na Kamishna wa Ardhi.

Hati ya Hakimilki ya Kimila **haitatolewa** kwa mtu yeyote, kikundi cha watu, au taasisi ya kijiji isipokuwa au hadi pale ambapo maslahi na mipaka ya ardhi hiyo yatakapokuwa yameamuliwa kama itakavyofafanuliwa katika fungu la 48.

1:3 UTARATIBU WA KUANDAA HATI ZA HAKIMILIKI YA KIMILA KATIKA ARDHI YA KIJJI.

Hatua zifuatazo zinapaswa kuzingatiwa wakati wa kuandaa Hati ya Hakimiliki ya Kimila

1:3:1 Kutoa Elimu ya Sheria za Ardhi

1. Elimu itatolewa na Halmashauri ya Wilaya husika katika ngazi ya wilaya na kijiji.
2. Lengo la elimu ni kuelimisha jamii juu ya sheria na mabadiliko ya utawala na usimamizi wa masuala ya ardhi.
3. Sambamba na utoaji wa elimu, halmashauri itahimiza ujenzi wa Masjala za Ardhi ya Kijiji.
4. Halmashauri ya Wilaya inapaswa kuwa na Masjala ya Ardhi ya Wilaya kwa ajili ya kutunzaji wa kumbukumbu na usajili wa Hati za Hakimiliki za Kimila

1:3:2 Kupima Mipaka ya Vijiji.

1. Halmashauri ya Wilaya itapima mipaka ya vijiji vyote visivyokuwa na migogoro ya mipaka.
2. Vijiji vilivyopimwa mipaka vitaandaliwa Vyeti vya Ardhi ya Kijiji na kuandikishwa katika Daftari la Vyeti vya Ardhi ya Kijiji la Wilaya.

1:4 KUAMUA/KUHAKIKI MASLAHI KATIKA ARDHI.

Uamuzi/Uhakiki wa maslahi katika Ardhi ya Kijiji unaweza kufanyika kwa njia mbili.

1:4:1 Uamuzi/Uhakiki wa Kijiji Kizima/Sehemu ya Ardhi ya Kijiji (Systematic/Village Adjudication)

Timu ya Wilaya ya Usimamizi wa Matumizi ya Ardhi (PLUM) ikishirikiana na Timu ya Uamuzi/Uhakiki Ngazi ya Kijiji itahakiki maslahi kwa mpangilio katika kila kipande cha ardhi na kutoa namba ya Utambulisho wa Kipande cha Ardhi (UKA) kwa kila mmiliki.

1. Vipande vyenye migogoro havitahakikiwa mpaka migogoro hiyo itakapotatuliwa na Kamati ya Uamuzi/Uhakiki Ngazi ya Kijiji.
2. Fomu Na. 18 & 50 itajazwa maelezo ya mwombaji, kusainiwa na mwombaji, Mwenyekiti wa Kijiji, Afisa Mtendaji wa Kijiji na Wajumbe wa Kamati ya Uamuzi/Uhakiki Ngazi ya Kijiji.
3. Mwombaji atapigwa picha na kumbukumbu zitakazokusanywa zitatumika kuandaa Hati za Hakimiliki ya Kimila.

1:4:2 Uamuzi/Uhakiki wa Eneo Maalum (Sports Adjudication)

1. Uamuzi/Uhakiki wa Maslahi kwa mtu mmoja mmoja au kikundi cha watu, utafanywa na Halmashauri ya Kijiji kwa kuteua wajumbe watatu miongoni mwao na majirani wanaopakana na mwombaji.
2. Mwombaji atajaza Fomu Na. 18 & 44 na kusaini, pia itasainiwa na Mwenyekiti wa Kijiji, Afisa Mtendaji wa Kijiji na Wajumbe watatu wa Halmashauri ya Kijiji waliohusika katika kufanya uamuzi/uhakiki.
3. Mwombaji atapigwa picha na kumbukumbu zitakazokusanywa zitatumika kuandaa Hati ya Hakimiliki ya Kimila.

1:5 Maandalizi, Utoaji na Usajili wa Hati za Hakimiliki ya Kimila.

1. Wataalam wa Ardhi katika Halmashauri ya Wilaya (Afisa Ardhi na Mrasimu Ramani mwenye taaluma ya GIS) wataandaa nakala tatu (3) za Hati za Hakimiliki ya Kimila.

